

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGTLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FÜSZKERESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyit-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-száma 10.489. szám.

Dr Nagy György beszéde.

(Tartotta a képviselőház május 25-iki ülésén.)

Nagy György T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Ha nem lett volna is szándékomban felszólalni a gazda és gazdasági cseléd közötti jogviszonyt szabályozó törvényjavaslat tárgyalásánál, még akkor is egyes itt elhangzott beszédek azt tartozó kötelességemmé tennék. Ugyanis szociálista, demokrata és nemzetiségi képviselő társaim, elhangzott beszédekben úgy tüntették fel magukat, mint hogyha a munkásosztály, sőt a kisgazdák érdekeinek kizárólagos képviselői lennének a parlamentben, mintha a szociális szellem ébrentartása és ápolása egyedül az ő hivatásuk lenne. Másfelől pedig egyes elhangzott beszédek, megengedem, sőt hiszem, hogy jóhiszeműleg, de tévedésből abba a ferde világításba helyezték a tárgyalás alatt levő jogviszony szabályozásának kérdését, mintha ha az egyiknek nyújtott előny a másiknak veszteségét idézné elő, mint hogyha az egyiknek megadott életfeltétel a másiknak pusztulását okozná. Az ilyen felfogás ellen tiltakoznunk kell és tiltakozni kell elsősorban a függetlenségi pártnak, a melynek évtizedes ragyogó tisztaságu multja bizonyítja, hogy a míg egyfelől mindig elismerte a nagybirtoknok nemzeti hivatását, elismerte annak történelmi jogosultságát, másfelől hű védelmezője volt a kisgazdák érdekeinek, támogatója volt a munkás és a cseléd igazságos törekvéseinek.

Nekünk a függetlenségi pártnak a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatot elvünk, eszményünk, politikai hitvallásunk magas piedesztáljáról kell hogy elbíráljuk. A függetlenségi párt minden tagját át kell hogy hassa az az erős, az az igaz meggyőződés, hogy küzdelmünket csak úgy koszoruzhatja győzelem, csak úgy építhetjük fel a nemzeti függetlenségnek templomát, ha az épületnek vakolatát a cselédnek verejtéke, a kisgazdának nemeslelkűsége és a nagybirtoknoknak aldozatkészsége egyaránt megszenteli. Nekünk, a milyen igaz szeretettel tartjuk testvérünknek a földnélküli cselédet, ép úgy nem szabad irigységgel tekintenünk az ezer holdak hatalmas gazdáira sem. A termelésnek két tényezőjét, a tulajdont és a munkát egyformán meg kell becsülnünk. Hirdetem, hogy valamint a munka nem lehet a tulajdon zsarnokává, ép úgy a tulajdon sem teheti rabszolgájává a munkát. Az igazi jogegyenlőség nemcsak a jogoknak, hanem a kötelességeknek is egyenlőségét jelenti és a hogy elitélem azt a munkást, a ki két karja erejét tetlenül hevertette, a nemzeti termelésben részt nem véve, jogot követel a mindennapi kenyérre, ép úgy elitélem azt a nagybirtokost aki nem érzi át, hogy vagyonának emberi, társadalmi és nemzeti kötelezettségei vannak.

Kossuth Lajos a függetlenségi eszme örök dicsőségű apostola 1847 november 29-én a közteherviselés kérdésében tartott korszakalkotó beszédjében így szól a nemességhez (olvassa): „En nem óhajtom azt, hogy a nemesség semmivé legyen, hanem óhajtom, hogy legyen első

szögletköve a háznak, legyen a többi polgárok között, mint testvérek között a hű elsőszülött. Ura nem lehet, de lehet vezére ennek a nemzetnek. Gyönyörű hivatás ez, ezt tartsa meg, ezt megtarthatja. Az áldozathozatalnak önkényes műve legyen egy új boglár történelmi koszorujában. A fenforgó kérdés nem lehet közöttünk pártkérdés, nem lehet a nemesség s a nép között sem az, mert az mindnyájunknak közös érdeke.”

Azt hiszem, t. képviselőház, nem fordulhatunk méltóbb szavakkal a magyar gazdaközönséghez es nem fejezhetjük ki szebben az ő nemzeti hivatásukat, mintha Kossuth Lajosnak a nemességhez mondott szavait most hozzájuk, a magyar gazdákhoz intézzük.

T. képviselőház! Én a magam részéről szükségesnek tartom a gazda és a cseléd közötti jogviszony szabályozását mint szociális értékű és szociális tartalmu alkotást Nem írom alá Buday Barna t. képviselőtársamnak azt az állítását, hogy a magyar gazdaközönséget aggodalomba ejtette az a szocialisztikus szellem, a mely ebben a parlamentben az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kérvényének támogatásánál megnyilatkozott. A magyar gazdaközönség hivatásának mindig tudatában volt, a nemzeti fejlődésnek zászlóvivőjeként szerepelt es az aldozatkészségben sohasem volt szűkebbül s így ha valami, a mi ennek a kérvénynek tárgyalásánál aggodalomba ejtette, akkor az a nehány sötétszínű középkori felfogásra valló hang lehetett az, (Ugy van! a közepen.) a mely a parlament érzés és gondolatvilága megnyilatkozásának összhangját olyan fájóan, olyan bántóan megzavarta.

De nem értek egyet, t. képviselőház, Okolicsányi László t. képviselőtársamnak antiszociális felfogásával sem, aki azt állítja, hogy szükséges a gazdára nézve, hogy a felnőtt cselédek felett is gyakorolhassa a házi fegyelem jogát, mert a nélkül nem tud rendet tartani, a nélkül a gazdának aláülyed a tekintélye. (Ugy van a baloldalon.)

En, t ház, az önbíráskodást nem tarthatom jogosabbnak, nem tarthatom erősebbnek, mint a törvény által alkotott hatóságoknak erejét. És ha a másik osztály is az önbíráskodás jogára helyezkednék, akkor elkövetkeznek az ököljognak szomorú korszaka, a mely anarchiába, pusztulásba sodorná ezt az országot.

A szocialisztikus szellem felebre déseért nincs mit aggódnunk. Ebben az országban azok, a kik nemcsak szóval, hanem lélekben is egy Kossuthot, egy Apponyit, egy Justh Gyulát vallanak vezérükül, azok csak örvendeni tudnak a szocialisztikus szellem felébredésének. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Hasonlatos ez a szellem az Ezeregy Éjszaka meséjének ahhoz a szelleméhez, a mely századokig volt elzárva egy szűk palackban a tenger nehéz, haragos hullámai alatt. Az elzárt szellem az első században azt ígérte, hogy felszabadítójának kincsét, vagyont fog adni. A második században hatalmat, boldogságot, nagyságot ígért. S hogy akkor is késett a segítő kéz, a mely

felnyitotta volna hörtönének zárját: megesküdött, hogy felszabadítóját elfogja pusztítani.

Igy a szocialisztikus szellem is az idők tengerében, az előtételek palackjában századokig el volt zárva. És az a nemzet, a mely idejekorán feltöri zárját: nagygyá, hatalmassa, boldoggá lesz; de a mely későn végzi a felszabadítás munkáját: a maga romlását idézi elő, mert az a diadalmas új szellem összetöri a régi életnek szűk kereteit, romba dönti a mult minden alkotását és ver, pusztulás fogja jelezni nyomdokát.

Meg kell tehát nekünk is értenünk az idő parancsoló szavát és hogy megértette a mostani kormány annak bizonyosága az előterjesztett törvényjavaslat, a melynek indokolásában ezt a szükségeset a következő szakvokban ismeri be: Évek óta közóhajítás, — mondja az indokolás — hogy a gazdasági cselédek szolgálati viszonyai az 1876. XIII. t. cikk módosításával újból szabályoztassanak, egyfelől azért, mert ez a törvény az azóta lényegesen megváltozott viszonyok közt nem felel meg mindenben sem a gazda, sem a gazdasági cseléd érdekeinek, de másfelől azért, mert a régi törvényből hiányoznak mindazok a szociális értékű rendelkezések, amelyeknek megállapítására ma már a nemzeti termelés zavartalan menetének, a társadalmi béke biztosításának szempontjából szükség van.

Hogy azután ez a javaslat ebben a formájában, ily szövegezésben eléri e a kiűzött célt, azt később tesszem bírálat tárgyává. De hogy nem minden törvény váltja be a hozzá fűzött várakozást, annak fenyes bizonyosága épen az 1876. évi XIII. törvénycikk, a cseléd törvényneve lett javaslat, a mely Tisza Kálmán szavai szerint hiányt volt hivatva pótolni es mindenütt közmelegnyugvással találkozott, a mely szerint szocialis rendet alkotott ott, a hol nem volt, a mely jogerzeket állapított meg es szilárdított meg ott, a hol hiányzott vagy pedig ingadozott. Hogy pedig Tisza Kálmán óhaja pium desiderium volt, annak bizonyosága az, hogy a kormány kötelességének tartotta ezt a mostani törvényjavaslatot előterjeszteni.

T. képviselőház! Bár, amint említettem, szükségesnek tartom a gazda és a cseléd közötti jogviszony szabályozását, a törvényjavaslat előterjesztését nem találom időszerűnek. (Mozgás.) Nem azért, mintha ezt a parlamentet, a mely épen az általános választói jog törvénybe iktatására van hivatva, nem találnám méltónak, erősnek, képesnek, hogy ezt a nagy horderejű szocialis reformot is megvalósíthassa, de nem találom időszerűnek egyfelől azért, mert a nemzet tőlünk más feladatok megvalósítását követeli; elsősorban követeli ígéreteinek beváltását, a vállalt kötelezettségek teljesítését, követeli az alkotmányunk biztosítékokkal való költséncölését; (Igaz! Ugy van!) de nem találom időszerűnek a törvényjavaslatot azért sem, mert az alap, amelyre a törvényt fel kell építeni, nincs előkészítve. Ez az alap pedig a gazdáknak osztálya.

Előbb ezt az alapot kellett volna

okszerű gazdasági törvényekkel, helyes adótörvényekkel, progresszív földadóval, a letminimum adómentességével, a póttartalékokos kedvezményeinek kiterjesztésével, olcsó igazságszolgáltatással, jó közigazgatással erősse tenni, (Helyeslés.) hogy akkor megbírhasa az új szocialis terheket. A mily nagy örömmel hallottam a t. földmivelésügyi miniszter urtól, hogy gazdasági politikájának sulypontját a kisgazdákra és azok érdekeire alapítja, ép oly szomoruan gondolok arra, hogy ezt az alapot a szabadelvű kormányzásnak, hogy ne mondjam gyilkos könnyelműséggel, a kisgazda független hitvallása miatt szándékosan, tudatosan elhanyagolta. (Igaz!) Hiszen ha az 1867 óta hozott idevonatkozó törvényeket vizsgáljuk, az adótörvények, különösen a II. osztályu kereseti adó igazságtalansága, a boritaladó törvény rendelkezései, a kisüstön való szabad főzés jogának eltörlése, az erdő- és mezőrendőri törvény, a tagosítás és aranyosítás elsősorban különösen a kisgazdákra serelmelek, azoknak életét nehezítik meg. Én tudom azt, hogy a kisgazda szereti a maga cselédjét, örvend annak előhaladásán, kívánja annak boldogulását, nem akar a cseléd emberi méltóságára törni, nem akar a cseléd testi épisége ellen vétkezni; de ha a gazdaközönség lelkeből egy-egy jaj mégis felszakad ennek a törvényjavaslatnak a tárgyalásakor, ennek oka az, hogy a kisgazdák érzik a maguk erejének gyengeségét és attól félnek, hogy összeroskadnak ezen új teher sulya alatt s magukkal, övéikkel együtt nemzetüket is a pusztulásba rantják.

A gazdaközönségnek nagy megterhelését, megpróbáltatását tetlenül nem nézhetjük. Ezen segíteni, változtatni kell. Változtatni azonban nem úgy, a hogy maguk a gazdák sem kívánják, hogy a cselédnek, a gyenyébbnek jogait csorbítsuk meg, a cselédnek emberi méltóságát megálázzuk, szabadságát korlátozzuk es különben is nehéz életét még nehezebbé tegyük, hanem úgy, hogy az állam elmulasztott kötelességének tudatára ébred es a kisgazdák terhet a maga vállára veszi at Ez kötelessége. Így óhajtanám ennek a kérdésnek rendezését es a részletes tárgyalás során lesz alkalmam a lakás, a temetés, a gyógykezelés, az iskoláztatás költségeinél rámutatni azon kötelességekre, a melyek az államot terhelik a kisgazdák szemében.

Nem helyezem én a nagybirtokosok és a kisgazdák érdeket ellentétbe, de hiszen világos, hogy az ezerholdas birtokos egyfelől a sors kedvezése folytán könnyebben meghozhatja az áldozatot, másfelől pedig az is elvitathatlan, hogy a nagybirtokosok aldozatuk ellenértékét, legalább részben, a törvényjavaslat 5. és 57. §-aiban foglalt intézkedések által megkapják. Mert hisz az utlevél kiállításának tilalma es a bérharc elleni intézkedések elsősorban, sőt mondhatnám kizárólagosan a nagybirtokosnak javát szolgálják.

Az a kisgazda, a ki egy fedél alatt él a maga cselédjével, a ki a templomban vele egy padban imádkozik,

aki vele egy tából eszik, aki legfeljebb annyiban különbözik cselédjétől, hogy ő kel fel legelőször, a munkában ő az első, ő vágja az első rendet, a pihenésben ő az utolsó, mert a pihenés óráit is a számadás gondjai rövidítik meg, ez a kisgazda nem kell attól féljen, hogy sztrájkolni fog a cselédje, az az egy-két ember vagy pedig ott hagyja és kivándorol Amerikába. (Igaz! Ugy van!) Ezért hangsúlyozom és ismétlem, hogy a két paragrafusnak intézkedése elsősorban a nagybirtokosok javára szolgál. Én a magam részéről a két paragrafust ebben a szövegében változatlanul nem vagyok hajlandó elfogadni. Kívánatosnak tartom, hogy jogos, megérvelt indokolt esetben a szolgálat ideje alatt is lehessen a cselédnek utlevelet adni, másfelől pedig a sztrájkra vonatkozólag kívánom, hogy a büntetést ahhoz a feltételekhez kössük, hogy a gazdát az elvállalt köteleességek teljesítésének megtagadásával jogtalan engedmény megadására kényszerítették. Még ebben az esetben is azt kívánom, hogy ne a közigazgatási hatóság, hanem a bíróság ítélkezzen, mint a büntetőtörvénykönyv 177. §-ban meghatározott analóg vétségek esetében.

Azért kívánom, hogy az említett engedmény jogtalan legyen, mert a mindennapi élet gyakran teremt olyan helyzetet, mikor a minőség gáton diadalmaskodni akaró hatalmas, erős, életosztón kényszeríti azt a cselédet újabb engedmények elnyerésére.

Hivatkozom a földmivelésügyi miniszter urra. A földmivelésügyi miniszter ur mondotta, hogy erkölcsi köteleességének tartja, hogy ha cselédjének sertésveszt elpusztította, a magából adjon neki ajándékul, hogy éhen ne vesszen a cseléd. Ha apaállata pusztul el a cselédnek, kiségit a magából. Ha azt látja, hogy a cseléd háza mellett egy kis föld van, mely megélhetéséhez szükséges, azt a kis darab földet átengedi a cselédnek és használatába adja. Hol a gazdának ily erős, ily éber az erkölcsi köteleesség-érzete, ott nincs szükség törvényes intézkedésre. De vajjon ha az élet ezen parancsoló szükségéi beállanak egy rossz gazdával szemben, marad-e más fegyvere a cselédnek a sztrájk jogának?

A sztrájkra vonatkozólag különben az összes szociológusok egyetértene abban, hogy vannak viszonyok, vannak az életnek körülményei, mikor jogosult a sztrájk. Személyeket jegyeztem ki magamnak Marx műveiből: „Das Kapital”-ból, Jaurès, Bebel beszédeiből, azonban ezeknek felolvasásával nem akarom igénybe venni a t. ház figyelmét, mert tegnap Mezössy államtitkár ur a maga nagyértékű beszédében már rámutatott a szociáldemokráciának a sztrájkalk elfoglalt álláspontjára. Most csak arra hivatkozom, hogy más tudósok is, kiket ellenségük sem nevezhet szociálistáknak, mint például a francia Leroy-Beaulieu azt állítja munkájában, hogy vannak esetek, mikor jogos igényekhez másképp, mint sztrájk útján hozzá nem juthat a munkás.

Ebben a házban is a néppárt tudós tagja, Giesswein Sándor, ezen felfogásnak adott igazat. Be kell ismerni azt, hogy csak a nyomor, a megélhetés, a mindennapi kenyér gondja készíti legtöbbször sztrájkra az illetőt, mert a jótét nem sztrájkol. Sztrájkoló királyokról még nem tud semmit a világtörténelem (Derültség. Egy hang balfelől: Bár azok sztrájkolnának!)

Ha ez a törvényjavaslat csak egyszerű módosítása az 1876. évi XIII. törvényeknek, akkor készséggel elismerem, hogy sok haladás van benne a multhoz képest; de ha ez a törvény egy szociális értékű alapkövetés akar lenni a felépítendő Nagy-Magyarországhoz, akkor még nagyon sokat kell változtatni rajta; változtatni kell

különösen a kisgazdák javára és a cseléd emberi méltósága és szabadsága érdekében. (Ugy van! Középen.)

Hangsúlyoztam és hangsúlyozom azt, hogy ezen törvényjavaslatnak tárgyalásánál az egyes pártoknak közjogi hitvallása is figyelembe vendő. A 67 es pártok az Ausztriával való közösséget akarják fenntartani. Ehhez az áldatlan munkához sem a kisgazdák, sem a cselédek segítsé- gére sohasem számíthatnak; míg a függetlenségi párt a független, önálló Nagy-Magyarországot akarja felépíteni s ennek a célnak megvalósításában eddig is leghívebb testvéreink, védőink és fegyvertársaink a kisgazdák voltak.

Nagyon szépen mondja Rátay László szeretett képviselőtársam, hogy ma már divatban van függetlenségi elveket vallani, de volt idő, mikor a győzelmet csak a kisgazdák hűsége, kitartása, érintetlen becsületessége biztosította. (Igaz! Ugy van! balfelől.) A kisgazdák osztályát kötelességünk megvédeni, megélhetését megkönnyíteni.

Másfelől pedig hiszem azt, hogy ha a felépítendő hidon, az általános választói jog, a cselédek is az alkotmány várába jöhetnek, bennük megbízható, hűséges fegyvertársakat fogunk találni. A cselédekre idézem Kossuth Lajos szavait, a melyeket 1847 november 29-én mondott. Azt mondja Kossuth Lajos: „Mindnyájunknak szívét megdobogtatja az a vágy, hogy a szabadság közkinccsé legyen, hogy a jog minél többekre kiterjesszék, nem lehetünk tehát olyan fonák szándékkal, hogy mikor a szabadság védőit szaporítani akarjuk, akkor munkánkat ritkítással kezdjük meg.”

Én is úgy folytatom, nem lehetünk olyan fonák szándékuak, hogy mikor a jövő nagy nemzeti küzdelmekben a cselédekre, mint barátokra, mint fegyvertársakra van szükségünk, akkor ellenségeinkké tegyük őket (Helyeslés.)

T. képviselőház! A részletes tárgyalás során többször lesz alkalom megszólaltatni a függetlenségi eszmének egy kristálytisza jellemű aranyiszívű, acélmeggyőződésű vezérére, Irányi Dánielre, a ki az 1876. évi törvény tárgyalásakor a demokráciának, a jogegyenlőségnek, a humanizmusnak zászlóvivője volt. A kik nem divatból függetlenségek, hanem szívből és meggyőződésből, azoknak zászlót kell hajtaniok Irányi felfogása előtt, azok csak az ő és Kossuth Lajos szellemében itélkezhetnek.

T. képviselőház! Abban a hiszem, hogy a törvényjavaslat részleteiben módosítva, erős vára lesz a gazdának és a cselédnek egyaránt, azt a részletes tárgyalás alapjául elfogadom. (Élénk helyeslés és éljenzés. A szónokot számosan üdvözlök.)

Farkaslaka pusztulása.

Szinte hihetetlen és rémmesébe illő, súlyos elemi csapás érte Szombaton délután Farkaslaka községet, mely rövid néhány perc alatt a legnagyobb nyomorba, majdnem halálalanságba juttatta az egész lakosságot. Egy jelenvolt szemtanútól a következő borzalmas részleteket kaptuk: Szombaton délután, — mikor Székelyudvarhelyt is sűrű, nehéz fekete felhők tornyosultak az égen, melyek később erős jégesőt zúdítottak a városra, — Farkaslakán rémítő pusztítást okozott a forgószél, mely előbb már a többi községeken is végigfutott a nélkül, hogy nagyobb kárt okozott volna, mert csak közvetlen Farkaslaka alatt érte el őrjási, pokoli erejét. Ragyogó napfényben, váratlanul csapott le ránk; a láthatár egy pillanatra elsötétült és úgy látszott, mintha egy tölszeralaku nagy szürke felhő ereszkedett volna le az égboltozatról. Olyan erővel, olyan zúgással, rémületes zajjal járt, hogy azt hittük, már a végítélet napja következett el. A lakosság egy nagy rémülettel a házaikból

foglalkozva, a falun kívül volt a kertekben, de a kik otthon maradtak, ki sem mertek lépni házaikból, ha nem térdre roskadva imádkoztak ájtatosan az eget Urához. Az orkán pedig ezalatt feltartóztatlanul végezte pusztító munkáját. Évtizedes, derékvastagságú fákat gyökerestül tépett ki és eldobálta, magával sodorta nagy távolságokra; a házak tetjét, mint a könnyű pelyhet, úgy kapta szárnyaira és a levegőben ezer meg ezer apró szilánkokra tépdeste, morzsolta és úgy szanaszét, hánnya, hogy a tulajdonosok se ösmérhettek többé rá; a jegyző udvarán, ahol éppen a mosást fejezték volna be, a teknőket, dézsákat, ruhákat szerte hánnya egész a község széléig, a hol a vihar csillapultával csak nehezen és részben lehetett összeszedni. Iszonyat és rémület szállta meg a lelkeket; több mint 40 ház fedelét tette teljesen tönkre. csak a templom fedelének irtalmazzott, talán azért, mert az Ur gondviselése örködött fölette. Azonban a templom ablakait is bezurta és azokon keresztül óriási kődarabokat, zsindeyeket és gerendaszilánkokat dobott a templomba, mely bensejében szintén csak a siralmas pusztulás képét mutatta. Az orkán ezután erejéből vesztve, a község határán már kevesebbet pusztított és mikor a halálra rémült lakosság elője delméből némileg magához tért, akkor sírás és jajgatás követte a buzgó imádságot, mert az egész község a pusztulás legsiralmasabb állapotában tárult a szemlélő elé. Egy talpalatnyi föld nem maradt tisztán; mindenütt tetőrések, nagy kődarabok, zsindeyek, gerendák torlaszolgák el a járást; a megmaradt néhány kémény a tetőtlen házakon úgy mered ég felé, mint a temetők szomorú fejfái. Több mint 40 ház lett egy pillanat alatt fedőtlen és a szegény lakosság szenvedett kára jóval fölmúlja a hatvanézer koronát. És ez az egész borzasztó Istenítélet nem tartott annyi ideig sem, mint ameddig az ember elmondani, vagy leírni képes. Szerencsére emberéletben nem esett kár, csak egy öreg aszszonyt kapott el a szélvész, a földre teperte és a háztetőkről reá hulló cserepek a térdét sebesítették meg; azonban baja nem veszélyes.

A habonával telített nép persze tulozta, nagyolta a dolgot: ördögcseszék-rről, tűznyelvű sárkányról és többféle boszorkányságokról mesél, de tudományos szempontból érdeklődünk a nem mindennapi jelenség iránt és a következőkben adjuk annak magyarázatát a Pallas Nagy Lexikon IV. és VII. kötete nyomán: A forgószél általában egy barometrikus minimum körül keringő szélrendszer. A levegő a minimum körül spirális alakjában tódul befelé, még pedig a déli földgömbön egyértelműen az óramutató járásával, az északi földgömbön ellenben ellenkező irányban. Tulajdonképpen Ciklop, mely alatt szűkebb értelemben azelőtt e néven a trópusok félelmetes erejű viharjait ismerték, azokat az erős forgószelket, melyek néha rémítő pusztításokat okoznak. Virágzó városoknak és a vegetációnak teljes elpusztulása mutatja a ciklonok nyomát, nem is említve azt a sok emberéletet és számos hajót, melyek a ciklon tombolásának áldozatává lesznek. Népünk forgószél alatt csendes és nyári meleg időben kis területen hirtelen kerekedett, kavargó szelet ért, mely könnyű tárgyakat, port, faleveleket felkap és a magasba sodor. Ezek erősség tekintetében messze elmaradnak a forgatagoktól, melyek lényegükben szintén forgószelke, de melyekben a felszálló légáramlat nehéz tárgyakat is képes a magasba emelni. A forgatag átmérője igen különböző, néha csak 1 méter, de van 100 méternyi is. Nem érnek fel igen magasra, rendszeren az alsó felhőkön alul maradnak, de erősségük oly nagy, mint a tropusi viharoké; a forgatag messziről nézve

mint tölszér ereszkedik le a felhőkről, melynek alsó végén, ha szárazföld fölött halad el homokat kap fel, úgy, hogy hatalmas porfelleghez hasonlít, melyben néha elektromos ki-sülések is fordulnak elő, ez a homokforgatag; ha pedig víz fölött halad el, akkor azt turja fel és kerin-gözve szivja a magasba; ez a vízi-fogatag.

A tornádó szintén a forgószelke-hez tartozik. Igen erős szélrohamok jellemzik, melyek sűrű fellegzet, erős zápor, jég és dörgés kíséretében igen gyorsan tovahaladnak, úgy, hogy egy helyen alig időzik többet egy percnél, de ez is elegendő, hogy borzasztó pusztításokat vigyen vég-hez, melyek haladásának irányát élesen jelölik. A tornádó tulajdonké-peni hazája Észak-Amerika. Tikkasztó meleg előzi meg, azután kupaalakú földig érő felhő közeledik, záporral és tomboló viharral, mely fákat le-teríti, házakat összedönt, mire gyorsan elvonul, úgy, hogy az egész fé-lelmetes jelenség inkább ciklonális irányba tisztán kideríthető.

Az elmondottak után talán meg-állapíthatjuk, hogy Farkaslaka pusztulását ilyen tornádó féle ciklon okozta, mert a szemtanútól kapott adatok teljesen megegyeznek a tudományos fejtegetésekkel. A pusztulás híre városunkban csakhamar el-terjedt, sokan kerekparon, kocsin mentek a pusztulás színhelyére va-sárnap és mindannyian megerősítik, hogy ehhez hasonló borzasztó pusztulást még életükben nem láttak. Résztvétel, sajnálattal és lelkünk mélységes fájdalommal közöltük e hírt és csak azt kívánjuk, hogy a Mindenható óvja meg Székelyföldünket hasonló csapásoktól. Mi pedig most, mikor a jótékony-ság el-engedhellen kötelességünk, tegyünk meg mindent, hogy székely szomszéd testvéreink nagy nyomorán, nagy baj-ján segíthessünk és járuljunk fillé-reinkkel felszélyezésüköz, hogy hajlékaikat minelőbb ismét fedél alá juttathassák.

A „Székely Udvarhely” szerkesztő-sége e célból minden legkisebb adó-mányt köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáza.

LEGUJABB.

Ludvigh Gyula az államvasutak elnökgazdája megrendült egészségi állapotára való tekintetből távozni készül állásától; nyugdíjaztatósi kérvényét még márciusban beadta irásban és feltétlenül ragaszkodik elhatározásához. Legközelebb hosszabb szabadságra megy és azután többé nem is foglalja el hivatalát Utódjául első sorban Kossuth Lajos Tódort, Kossuth Lajos ifjabbik fiát emlegetik leginkább, aki ez-ídszerint az olasz államvasutak egyik igazgatója, s a kinek szaktekin-télyt világszerte ismerik és nagy-rabecsülik.

A képviselőház május 27-iki ülésén folytatták a cseléd törvény tárgyalását. Rövid vita után nagy meglepetésben részerült a Ház; az összes meg feliratkozott szónokok tö-rültették neveiket és Justh Gyula elnök feltette a kérdést: Elfogadjá-e a Ház általánosságban a cseléd törvényeket? Nehány nemzetiségi és demokrata képviselő kivételével az egész Ház elfogadta a javaslatot általánosságban. Szünet után meg-kezdtek a javaslat részletes tárgya-lását.

A cseléd törvény és a két vasutas javaslat letárgyalása után az ülés-zakot, mint rendesen, királyi kez-írrattal rekesztik be és nyomban utanna megnyitják a második ülés-zakot, mert ezen még a kvótá dol-gát is el kell intézni; a kvótát ez-uttal is királyi döntéssel állapítják meg, előbb azonban a Háznak is bejelentik. A második ülészak ele-jén választják meg a delegáció tag-

A KOSSUTH FERENC által alapított
UDVARHELYVÁRMEGYEI ÉS SZEKELYUDVARHELY VÁROSI FŐKÉPVISELETE Beteah Pál és Társa cégnél Kossuth-utca 31. sz. a.
van. Megbízható tekintélyes egyének, kik községükben képviselőket vállalni hajlandók, szíveskedjenek a főképviseletnél ezen szándékukat bejelenteni.

jait, majdnem ugyanazokat, a kik az idel költségvetés megállapításában is részt vettek. A delegációk összeülése ezuttal Bécsben történik.

Wekerle Sándor miniszterelnök kedden Bécsbe utazott, a királynak jelentést tenni a koronázási ünnepélyekről; ez alkalommal felkeresi Beck báró osztrák miniszterelnököt is, a kivel a kiegyezés dolgában fog tárgyalni és valószínűleg megállapítják azt a terminust, hogy mikor kezdik meg újra az erdemleges kiegyezési tárgyalásokat, melyek most már Budapesten tartatnak. A koronázási jubileum megünnepléséről szóló javaslatait Wekerle május 28-án terjesztette a képviselőház elé. A javaslat munkáskórház építésére két millió, az Erzsébet népakadémia számára 100 ezer, a vidéki kultur épületek építésére 500 ezer, az Árpád templom és a körülötte levő obeliszkre és parkra 600 ezer és a zágrabi kereskedelmi múzeum építésére 600 ezer korona megszavazását kéri.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hihetetlen hírek.

Mondják: hogy a farkaslaki károsultak javára, városunkban fényes népnünpélyt rendeznek;
mondják: hogy vasárnap, a város közepében levő fürdők olyan zsúfoltak voltak, hogy drága pénzért se lehetett sehohy ülőhelyet kapni;
mondják: hogy a közegészségügy javítása érdekében, városunkban ingyen népfürdőt építenek;
mondják: hogy a héten a collegium kerjében láttak egy embert sétálni, a kit a rendőrség éber figyelemmel kísért, nehogy szomorú elhagyatottságában öngyilkosságot követhessen el;
mondják: hogy a tifuszjárvány úgy megijed a városunkban fogantatosított óvintézkedésektől, hogy azonnal beszüntette áldástalan működését;
mondják: hogy a Székely Dávid kiegészítésére már olyan tömegesen jelentkeztek, hogy több tagot ezentul már nem is alkalmazhatnak;
mondják: hogy városunkban megalakult az „Első Székely — Aszfalkoptató — Társaság”;
mondják: hogy piacunkon, a hamisított tej árulását szigorúan ellenőrzik;
mondják: hogy a csiksomlyói búcsun az idén senkinek sem verték be a fejét.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget — a szerkesztőség.

Dr. Nagy György országgyűlési képviselő nagyszabású beszédet, melyet a képviselőház szombati ülésén a cseledőrvény tárgyalása alkalmával mondott és melyről az összes fővárosi lapok a legnagyobb dicsérettel megemlékeztek, mai számunk első helyén egész terjedelmében közöljük.

A Polgári leányiskolában az ez évi iskolai vizsgák június hó 3-án lesznek megtartva.

Ezvaró vizsgánk népközlőinkben. A közigazgatási bizottság elrendelte hogy a székelyudvarhelyi elemi és polgári iskolák ezvaró vizsgálatát június hó 3. és 4. napjain megtartassanak.

Ürnapján, azaz ma délelőtt 6, 7, 8 és 9 órák a róm. kath. plébánia templomban csendes misék mondatnak; kedvező időjárás esetén délelőtt 11 órák a Deák-terem tabori misét mond Lányi József felszentelt püspök (a ki gróf Majláth Gusztáv püspök helyettesítésével már kedden városunkba érkezett) utána Fuchs Gusztáv szentléleki plébános tart szentbeszédet. Ezután következik a szokásos ünnepélyes körmenet. Este 7 órák majusi ajátosság

lesz, melyen Szentiványi Károly országgyűlési képviselő, a magyarországi kath. egyesületek országos szövetségének igazgatója szentbeszédet tart. Este 8 órák, a Budapest-szállodában az utolsó „Szent Antal” estély tartatik meg. A Szent Antal estélyre egész nap a jegyeket az Irgalmas nővérek zárdájában a földszinten lehet váltani, este 7 órától pedig a Budapest-szállodában a pénztárnál.

Az Udvarhelymegyei Múzeum Egyesület Ugron Ákos főispán elnökele alatt, vasárnap e hó 27 n délelőtt 11 órák a vármegyeház kistermében tartotta választmányi gyűlését, melynek napirendjén a pénztárnok és könyvtárnok terjesztették elő jelentéseiket. A választmány elhatározta, hogy június hó 9-én közgyűlést hív össze, melynek pontjának szükségessé vált módosítását tüzte ki. Kívánatos volna, ha ezen valóban nemes irányú közmi velődési intézményünk egy megyénk, mint városunk közönsége több figyelmére és melegebb érdeklődésére méltatna, mert a legutóbb beállott nagy közöny miatt, már az egyet lelkesebb párfogóit és intézőit is bizonyos csüggedés fogta el. Mint minden téren, úgy itt is messze hátra maradtunk a többi székely megyéktől és bizony egy cseppet se csodálkozunk, ha a nagy versenyben mindég csak hátul cammogunk. Egyetlen intézményünk és egyetlen intézményünk is alig van már, melyet ez a gyilkoló közöny a bomlás vagy feloszlás felé ne siettetett volna és ha ez így tart, maholnap az utolsó falu színvonalára degradálódunk; mert a várost nem területi nagysága, merev kőháza teszik valóban várossá, hanem a közhasznú és közmívelődési, valamint társadalmi intézmények sokasága és azoknak a közérdekre való áldásos hatása emeli.

A gyermeknap eredménye. A május hó 18, 19 és 20 an tartott gyermeknapon eszközölt gyűjtések eredményének jegyzéke. 1. Róm. kath. templomban 75 K 30 f. 2. Reformatus templomban 57 K 42 f. 3. Barátok templomban 55 K 4 f. 4. Unitárius templomban 18 K 8 f. 5. Áll. polg. leányiskolában 10 K. 6. Molnár Károly tanár úrtól 10 K. 7. Palfy Jenő szolgabíró úrtól 5 K. 8. Székelykeresztúrról 166 K 54 f. 9. Helybeli kereskedők adománya 124 K, összesen 521 K 38 f. kiadásokra fordítottat 4 K 66 f. Rendeltetési helyére elküldött 516 K 72 f. A gyűjtéseknél közreműködtek: Nosz Gusztávné, Máteffy Domokosné, Demény Ferencné, Vári Albertné, Deák Lajosné, Tamás Pálné, Szabó Andrásné, Vajda Ferencné urhölgyek és Molnár Margit, Kassay Irén, Takács Ida, Langer Adolf, Burnász Erzsébet, Szabó Ilus, Lakatos Vilma kisasszonyok.

Tornaverseny. Az Egerben tartott országos tornaversenyre városunkból e hó 23-an, a ref. collegium 31 növendéke ment el Kovács Daniél és Szabó András tanárok vezetésével. A tanulók utközben a fehéregyházi honvedemléket, a névtelen szabadsághősök és Petőfi lángelkü költők iránt érzett őszinte kegyeletük jeleül megkoszorúzták, onnan gyalog, katonás sorrendben Segesvárra vonultak, hol Petőfi szobra előtt rótták le a kegyelet szép adóját, este pedig Sebessi Ákos kir. közigazgató szives vendégszereteteből a Frank-szállodában voltak vacsorán.

A tifuszjárvány, mint hiteles helyről értesítenek — Istennek hála — nem terjed, a mi az elég korán érvényesített óvintézkedéseknek tulajdonítható. A kórházban 9 beteget ápoltak, ebből 5 már elbocsátottak, a városnál pedig 20 megbetegedés van bejelentve.

Erdélyrészi vásárok. Pénteken május 31-en Monor; június 1-én.

Kapolnokmonostor, Lekencze, Oláh laposbánya; 2-an Bözöd, Brád, Zám; 3-an Székelyudvarhely, Marosvásárhely, Nagysink, 4-en Szászváros; 5-en Szilágycseh, Zilah; 6-an Brassó; 8-an Felvincz.

A rendőrség figyelmébe. Több oldalról panaszt vettünk, hogy a szemétkihordás városunkban mostanság, épen a tifuszjárvány idején, a lehető legrendtelenebben történik. Az egyes házaknál garmadába gyűjtött szemétrakásokkal hetekig várják a szemétkihordót — hiában. Már olyan ellenőrizhetlen hírek is szallingóznak, hogy a szemétkihordókat egészen más, különben is tiltott munkálkodásokra használják fel a város urai. Mi vadaskodni nem akarunk, azt azonban joggal követelheti adófizető közönségünk, hogy a szemétkihordás pontosan és a fennálló szerződés szerint történjen s hogy erre nagyobb gondot fordítsan az ellenőrzésre hivatott rendőrség.

Kitüntetés. A temesvári iparkiallítás, iparművészeti osztálya, városunk derek polgarát Balázs Károly eszteregályos mestert, kiállított tárgyaiért elismerő oklevéllel tüntette ki. Az oklevelek magyar stílusú díszítő rajzait Juhász Árpád festőművész a „Magyar Nép művészete” című mű szerkesztője készítette, régi kalotaszegi varrottas motívumok felhasználásával. Mindég örömhelyre szolgál, ha székely udvarhelyi derek és szorgalmas iparos polgártársaink haladásáról és érdemeik elismeréséről számolhatunk be, mert mert hiszen az ő méltatásuk városunknak is becsülete és dicsőségére szolgál. A derek, szorgalmas és törekvő Balázs Károlynak is őszinte szívből gratulálunk elért sikeréhez és kívánjuk, hogy többi iparos polgárainknak, hogy vajha jithon is úgy tudják méltányolni munkásságukat, mint a messze idegenben, a hol az ország többi jeles iparosával kelhetnek nemes versnyre. Becsüljük és partoljuk a magunkét, hogy iparosaink ne legyenek kegyetlenek boldogulásukat a Székelyföld határain vagy, a mi még rosszabb, az Oceánon túl keresni.

Figyelmeztetés. A helybeli róm. kath. főgimnáziumban az 1907—8. tanévi beiratások az I., II. és III. osztályban felsőbb rendelt folytán f. évi június 30. július 1. 2. 3. és 4-ik napjain eszközölhetők Szeptemberben a nevezett osztályokba tanulók csak abban az esetben vétetnek fel, ha a felvételt a megállapított és még be nem tett létszám megengedi. A beiratáskor 12 K 20 f. felvételi díj fizetendő. Az igazgatóság.

Keresztény szociális alakuló gyűlés Székelyudvarhelyen. Majus 26 an d. u. 4 órák a róm. kath. fiúiskolában számosan az iparos és munkások közül gyűlést tartottak a következő tárgysorozattal. 1. Ének Isten áld meg a magyart. 2. Mit akarnak a keresztény szociálisok? fejtette P. Chrysostomus. 3. Az alapszabályok ismertetése és azok értelmében való megalakulás. 4. Ideiglenes tisztikar megválasztása. — (Ideiglenes elnök Szébeni Antal, titkar P. Chrysostomus, jegyző Daróczy László lett) és jegyzőkönyv hitelesítő kijelölése. 6. Zarszó és ének: Hazádnak rendületlenül légy hűve oh magyar! Az ujonnan megalakult egyet 80 tagot számlál. Gyűlés után a jelenvolt tagok jelenvényl és nemzeti színű szalaggal a főtérre mentek, barátságosan végigsétáltak. Adja Isten, hogy a kereszténység és hazaszeretet jegeben szervezkedő munkások a társadalmi válaszfalakat eltüntetni segítsék és kitartó bajnokai legyenek a szociális bekének és egyetértésnek, mely munkaadót és munkást, dologra és tudományokra képesített embereket összehozza, barátokká, testvérekké tegye.

Halálozás. Jó öreg kucseberekünk, magyarul déljügymölcs árusunk Jaklics György a ki nehéz megrakott kosarával éjeken át boldogult egyik vendéglőből a másikba, kínálgatva szerencsejátékával a mulatozó ifjuságot, mint sajnálattal értesültünk szintén a tifuszjárvány áldozata lett, és temetése kedden délután nagyszabású közönség részvételével, a zenekar gyászhangjai mellett történt. Ernszt György és Benedek Géza, a szegény ember elhalálása alkalmából gyűjtést indítottak és 31 K, 80 fillért összegyűjtöttek; ebből 20 koronáért koszorút vettek a koporsójára, a fennmaradt többletet pedig 11 K. 80 fillert a városi szegényalap javára szolgáltatták be. Ez embereséges szép tettük nem szorul bővebb dicséretre.

Farkaslaka pusztulásáról már lapunk más helyén megemlékeztünk; most egy másik szemtanútól még a következő kiegészítő részleteket kaptuk: A vihar Palfalva felől jövet első sorban a templomot és tornyot rongálta meg, azután a papi lakot, tanítói lakot és iskolát és azonkívül 18 lakóházat teljesen szétrombolt; ezenkívül 33 csúrt és istállót; a vihar ereje olyan elementáris volt, hogy a templom melletti kertből és egyéb helyeken is 40—60 cm. vastagságú hársfákat kitepte, vagy derékban kettétörtte; a hazakról és csűrőkről leszakított boronákat, koszorúfákat 12—16 méter, a hazak fedeleit 80—100 méter távolságra is elvitte. Az embereket az uton földhöz teperte és sokan csak úgy menthették meg életüket, hogy egy mélyedésben levő fahoz kapaszkodtak. A Farkaslakán okozott károkat körülbelül 70—80 ezer koronára becsülik. Kisebb nagyobb károkat okozott még Kecsed, Kisfalud és Szentlélek községekben is. A károsult emberek nagyrésze az utcán tanyázik és a hirtelen beállott esőzések még jobban tönkre teszik az amugy is megrongált, fedőlen házaikat. Itt gyors és hatalmas állami segélyre volna szükség és hisszük, hogy a székely kirendeltség egy perccel sem mulaszt el annak kieszközölésére, addig pedig jótékony intézményeinknek és egész társadalmunknak kötelessége a szerencsétlenek balsorsán enyhíteni.

Püspöki körut. Folyó hó 22-én a déli gyorsvonattal érkezett Homoródköhalom állomására Dr. Lányi József tiniumi felszentelt püspök, Gróf Mikes János közszeretben álló udvarhelyi főesperes és Orbán János székelykeresztúri plébános kíséretében. Az állomáson Szabady Tivadar főszolgabíró és Gáspár János lövétei plébános fogadtak. Zsombor községben a kath. templom előtt felállított diszes diadalkapunál Peter József zombori jegyző üdvözölte a lakosság nagy lelkesedése mellett, hol a főesperes meghatóan emlékezett meg a községet pusztulásal fenyegető kivándorlásról s annak káros oldalait szép beszédben tárta fel a nép előtt. Karácsonfalván a diszkapunál Pünköszt Géza karácsonfalvi lakos ny. telekkönyvezető, Homoródtremén Molnár Lajos ny. kántor-tanító, Homoróddalmáson a kath. megyebíró fogadta az építendő róm. kath. kapolna helyén felállított diszkapunál. Impozáns és lélekemelő volt a lövétei fogadtatás, a hol ezzerre tehető nép-tömeg várta Elekes Nándor jegyzővel az élén a püspököt. A püspököt községről községre bandériummal kísérték, tarackok adtak tudtul közeledését a falvakhoz. A lövetén adott püspöki diszbed alkalmával Mikes János gróf főesperes köszöntötte igen szép beszéddel, mint ezuttal Majláth gróf püspök helyettesét. A püspök igen szép beszéddel válaszolt. A főesperes nem csak mint lang-szű és lángelkü püspököt tanulták megismerni a vele érintkezők, de mint fenkölt lelki, művelt, szorgalmas, buzgó, természetes,

udvarhelymegyei és Székelyudvarhely városi főképviselete Betegh Pál és Társa cégneki Kossuth-utca 31. sz. a. van. Megbízható tekintélyes egyének, kik községükben képviseletet vállalni hajlandók, szíveskedjenek a főképviseletnél bejelenteni.

HÁZAI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A KOSSUTH FERENC által alapított

szives és nyílt modorával embertársait szívéhez bilincseli és örökre feledhetetlenné teszi magát és igyekezőt helyettesíti a fenkölt gondolkozó a kegyelmes püspököt gróf Majláth Gusztáv Károlyt.

— **Sepsiszentgyörgy a székely küldöttségben.** Az erdőtörvény módosítása és az állami erdőkezelés megszüntetése tárgyában a „Székely-Udvarhely” hasábjain megindított mozgalom az egész Székelyföldön visszhangra talált. Napról-napra érkeznek még most is a küldöttséghez való csatlakozásról szóló lelkes hangú bejelentések lapunk szerkesztőségéhez. E héten Sepsiszentgyörgy város közbirtokossága és az ottani Gazdakör is bejelentette küldöttségét: Koréh Enire ref. lelkész és Péter János birtokos személyében. A bejelentéssel kapcsolatosan Koréh Endre, a „Független Székelység” című 48-as függetlenségi újság megalapítója, igen szép levelet intézett hozzánk, melyben többek között így szól: Hosszas propagálás, folytonos serkentés kellett, míg végre a közbirtokosságok észrevették, hogy az ő börtükről van szó. De másfelől — mint sokfelé előfordul ez, — a hangadók bizonyos kicsinyléssel, sőt gyanakvással szemlélték az Önök mozgalmát. — Nem azért írom ezeket meg, mintha mi itt éppen így gondolkoznánk, hanem azért, mert ez jellemző adat és szomorú tünet akkor, a mikor a hérces háza a székelymentés jelszavától cseng. Hiszen ott van a „Független Székelység” egyik utóbbi számában (58. sz.) az itteni gazdák helyzetének vázolója, abból is kitűnik, hogy bizony a székelyek ügye sokszor éppen a miatt jut háttérbe, mert kitudja milyen egyéni cirkulusokkal akad össze. Hanem azért mégis az az impresszióm van, hogy az Önök mozgalmát feltartóztatni nem lehet többé — hála Istennek! S ha a százkra menő küldöttség megjelenik a miniszter előtt, gondolkozóba kell, hogy ejtse, — mégis nagy bajnak kell lenni a Székelyföldön, ha ennyi ember demonstrálja a tavalyi nagy kérvény igazát. Örömmel szolgál, hogy ismét többfelől jelentkeznek a közbirtokosságok a küldöttségte (Itt bejelenti Komolló, Szentivánlőrincfalva és Sepsiszentgyörgy küldöttségét). Levelet így fejezi be: A mikor hazafas buzgóságukhoz és lelkes munkájukhoz erőt, kitartást, reája áldást, dicsőséget kívánok tiszta szívből, maradok jóakaró munkatár-uk stb. Kommentárt nem fűzünk ehhez a levélhez, csak annyit mondunk, aki a székelységet csak egy kissé szereti s azt akarja, hogy a beláthatlan mennyiségű és merhetlen kincsekkel érő székelyföldi erdők még meglevő roncsait a biztos puzulástól, valamint a székely népet anyagilag és erkölcsileg is a tönkrevástól megmenteni segítse, az ellensége nem lehet ezen mozgalomnak.

— **A kolozsvári ref. kollegium győzelme.** Az egri országos torna

versenyen a kolozsvári ref. kollegium ifjúsága a füles lapda játékban elnyerte az első díjat, az egri káptalan által ajándékozott ezüst serleget. A derék ifjak kedden reggel érkeztek haza Kolozsvárra, hol az indóháznál várakozó nagyszámú közönség tomboló lelkesedéssel fogadta őket.

— **Nagy nyereség kis sorsjegyszámokkal a legbiztosabban úgy érhető el,** ha Bogdány S. fővárosi sorsjegyiroda részvénytársaságnál, Budapest, IV. Károly körút 20. rendeljük meg osztálysorsjegyeinket. E cégnél kaphatók kizárólag a nagyon kedvelt alacsony számok 1-től 300-ig. A születési éveket tartalmazó számok 1801-től az 1900 számig ugyan csak itt szerezhetők be. Siessünk, nehogy elkéssünk a rendeléssel, mert a különleges számok rövidesen elfogynak.

— **A jövő körzője!** Szénásy Béla *magyar gyártmányú új szabadalmazott fejes körző* a legjobbak. *Kapható: Betegh Pál és Társa* könyv-, papir-, író- és *rajzszerekkereskedésében* Székelyudvarhelyt.

Gsászárfürdő Budapest, Nyári és téli gyógyhely a magyar irgalmasrend tulajdona Elsőrangú kénés hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlégszénsavas- és villamosvíz-fürdők. Ivó- és belégzési kúra. 200 kényelmes lakosztoba Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld **Az Igazgatóság.**

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

Butorraktár.

Jól felszerelt kárpitos és butorraktárban (Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 25. sz.) mindenféle butorberendezések, hálószoba, ebédlő és szalongarnitúrák a legolcsóbb árban, külön divánok, asztalok, tükrök, vaságyak, mosdók stb. igen nagy választékban kaphatók. E körbe tartozó felszereléseket, saját érdekében áll mindenkinek raktárából beszerezni. Készleges szolgálattal:

Weisz Ármin

kárpitos kész butorraktára.

2036 — 907. sz.

Arlejtési hirdetmény.

A marosújvári m. kir. főbányahivatalnál a folyó évben szükséges 4000 (négyezer) métermáza bükkfaiszén szállítására a m. kir. főbányahivatal helyiségében folyó évi június hó 17-én délelőtt 10 órakor arlejtési versenytárgyalás fog tartatni, melyre a vállalkozni szándékozók felhivatnak, hogy egy koronás bélyeggel ellátott és a vállalatuk után esedékes 5 százaléknyi bántapénzzel

felszerelt és a feltételekben meghatározott módon kiállított zárt ajánlatokat a tárgyalás napjáig, illetve d. e. 10 óráig „Ajánlat faszén szállításra” feliratu borítékban lepecsételve, ezen főbányahivatal főnökének adják be.

Az általános árlejtési és szerződési feltételek a m. kir. főbányahivatal kiadói vagy a szertárnok iródjában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

M. kir. főbányahivatal.
Marosújvárt, 1907. május 3.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Szépség és Egészség!

Kinek szeplő, pattanás vagy bármilyen folt van az arcán. Használja a teljesen ártalmatlan Dr. Biró-féle

Havasi Gyopár Crémel

mely az arcbőrt igen hamar fehérré, tisztává és üdévé teszi.

Nagy tégely 1 K

Gyopár szappan 70 f.

Puder 1 korona.

Vérszegénység és idegesség ellen már sok szert ajánlottak és hoztak forgalomba, de jószág és hatás tekintetében egységes közelíti meg a Dr. Biró-féle

vasas chinabort,

valódi tokajival, melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kellemes ízű készítmény, mely a külföldi ezen fajta termékeket sokszorosan fölmúlja. Számos elismerő nyilatkozat és ajánlás kiváló orvosok részéről. Egy üveg ára 2 korona 40 fillér.

Mindezekből **WOLFF** gyógyszer-tár Kolozsvárt.

Székelyudvarhelyen kapható: Meiszner Vilmos „Oroszlán” gyógytárában.

Világhírűek az eredeti

Remington Standard írógépek!

Hivatalokban, ügyvédek és kereskedőknél évek óta használatban.

Igen kényelmes havi részletfizetésre is szállítjuk.

Bemutatjuk működésben ország-szerte bárhol levélbeni megkeresésre, saját költségünkre és minden vételkötelezettség nélkül, vétel esetén pedig az egyszerű beoktatást 2—3 óra alatt díjmentesen teljesítjük.

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

Glogowski és Társa Budapest, VI., Andrassy-ut 12.

Fiók Temesvár, Zápolya-utca 5., főképviselet Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 31.

Ezen formuláré lementendő és beküldendő hozzánk azáltal, aki írógépek díjmentes bemutatását kívánja.

T. Glogowski és Társa cégnek

Budapest, VI., Andrassy-ut 12.

Beleegyezem, hogy egy darab Remington-írógépet saját költségére nálam esetleg vétel céljából vételkötelezettségem nélkül bemutasson.

Kelt.....

aláírás.

Székelyföldi főképviselet, hol a Remington Standard írógép működésben megtekinthető s *minden írógépkellék* eredeti árakban kapható: **Betegh Pál és Társa** könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 31 szám.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek

A közönség figyelmébe.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy újonnan bevezettem üzletembe nagy választékban a

gyermek-kocsikat

üveg, porcellán és ajándék tárgyakat nagy választékban. Ugy hogy az minden igényeknek megfelelő legyen. Együttal felhívom becses figyelmét mindig friss és jó minőségű fűszeráru osztályomra is és kérem szükség esetén szives pártfogásukat

teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Mauthner-féle leghiresebb kerti vetemény- és virágmagvak, ugyszintén gazdasági magvak nagy raktára.

Mindig friss fűszerárak

Tulipános vizsgai íráslapok

csinos nemzeti szintű kerettel, *igen finom magyar gyártmányú papíron* kizárólag **Betegh Pál és Társa** könyvnyomtató- és könyvkötő intézetében könyv- és papírkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz. a. kaphatók. Videki megrendeléseket azonnal elintézik; mintákat bárhova készíttünk küld.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított háziszser, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közvényűnél, oszúznál és meghűléseknél, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz”,

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.